

Asia: VN/25911/2023

Lausuntopyyntö kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämistarpeita koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne koskien selvityshenkilön ehdotusta kuluttajariitalautakunnan ja kuluttajaneuvonnan sijoittamisesta samaan organisaatioon:

Mahdollisen organisaatiouudistuksen vaikutuksia kuluttajariitalautakunnan riippumattomuudesta ja puolueettomuudesta välittyvään kuvaan tulee selvittää tarkasti ennen kuin ehdotusta ryhdytään toteuttamaan. Oikeudenhoidon kannalta kokonaisuutena on tärkeää, että kuluttajariitalautakunta mielletään aidosti riippumattomaksi riidanratkaisuelimeksi, jonka ratkaisujen oikeellisuuteen luotetaan ja jonka ratkaisuja noudatetaan laajasti myös elinkeinoelämän piirissä.

Lausuntonne kuluttajariitalautakunnan menettelytapoja koskevista ehdotuksista:

Kuluttajariitalautakunnan menettelytapoja koskevat uudistusehdotukset ovat perusteltuja ja kannatettavia. Erityisesti lautakunnan sivutoimisten esittelijöiden määrän tuntuvalle lisäämisellä voidaan arvioida olevan merkittävä myönteinen vaikutus käsittelyaikoihin ja vireillä olevien asioiden määrään lautakunnassa. Sivutoimisen esittelijän palkkion saattaminen vastaamaan työn vaativuutta helpottaa tavoitellun osaamistason omaavien henkilöiden rekrytointia ja vähentää osaltaan myös nykyistä suurta vaihtuvuutta.

Lausuntonne kuluttajariitalautakunnan toimialueen supistamista koskevista ehdotuksista:

Kuluttajariitalautakunnan toimialueen supistamista koskevia ehdotuksia tulisi tarkastella oikeusturvanäkökohdat sekä ehdotuksesta oikeudenhoidolle kokonaisuutena aiheutuvat kustannukset huomioon ottaen. Yksityishenkilöiden väliset asuntokauppariidat sekä muut asumiseen liittyvät riidat on kyettävä ratkaisemaan kustannustehokkaasti ja myös yksityishenkilöille mahdollisimman vähäisin kustannuksin. Painopisteen siirtäminen näissä asioissa nykyistä enemmän tuomioistuinkäsittelyn puolelle aiheuttaisi valtiolle selvästi enemmän lisäkustannuksia kuin kustannussäästöä. Ehdotuksen taloudellinen vaikutus olisi siten joka tapauksessa negatiivinen. Lisäksi yksityishenkilöille aiheutuisi asumista koskevien asioiden käsittelystä nykyistä enemmän kustannuksia, minkä seurauksena osa asumista koskevan riidan osapuolista jäisi myös kokonaan vaille oikeusturvaa. Kuluttajariitalautakunnan nykyistä riittävämpi resursointi johtaisi kokonaistaloudellisesti parempaan lopputulokseen.

Finanssiasioiden siirtäminen kuluttajariitalautakunnasta FINE:n ja sen lautakuntien käsiteltäviksi on ehdotuksena lähtökohtaisesti kannatettava. Perusteltua on jatkaa myös sen selvittämistä, olisiko osa kuluttajariitalautakunnan nykyisin käsittelemistä asioista mahdollista käsitellä vastaisuudessa uusien, elinkeinoelämän rahoittamien ADR-elimien toimesta.

Lausuntonne ratkaisujen noudattamista koskevista ehdotuksista:

Yhteiskunnalliselle kuluttajariitalautakunnan ratkaisujen noudattamista koskevalle keskustelulle on ilmeinen tarve. Finanssialan kuulemisessa ilmaiseman kannan mukaisesti kuluttajariitalautakunnan päätösten vapaaehtoista noudattamista voidaan pitää yhteiskuntavastuukysymyksenä. Asiaa koskeva vaikuttava tiedottaminen on ensiarvoisen tärkeää.

Muu lausuntonne koskien kuluttajariitalautakunnan toiminnan kehittämistä:

Kuluttajariitalautakunnan toiminnan tehostamisen ja kehittämisen ohella myös lautakunnan riittävä resursointi on ensiarvoisen tärkeää. Kehitystyötä tulee jatkaa oikeusturvanäkökohdat ja taloudelliset kokonaisvaikutukset huomioon ottaen. Käräjäoikeus kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ilmanen Johanna

Varsinais-Suomen käräjäoikeus - Käräjätuomarit Samuli Sillanpää ja Vesa Karttunen